TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Zohran Mamdani và “huyền thoại” về bạo lực chống người chuyển giới

ISSN: 2734-9195 15:41 08/07/2026

Chỉ khi đối thoại dựa trên sự thật và tinh thần tôn trọng phẩm giá con người, các chính sách bảo vệ quyền con người mới có thể nhận được sự đồng thuận rộng rãi và bền vững.

*“Bài viết phản ánh quan điểm của tác giả gốc về cuộc tranh luận liên quan đến bạo lực đối với người chuyển giới tại Hoa Kỳ. **Tạp chí NCPH** chuyển ngữ nhằm cung cấp thêm góc nhìn để tham khảo và đối thoại học thuật, không đồng nghĩa với việc khẳng định hay phủ nhận bất kỳ lập trường nào”.*

Những cuộc tranh luận xoay quanh quyền của người chuyển giới, bạo lực giới và chính sách bảo vệ các nhóm yếu thế đang ngày càng trở nên gay gắt tại nhiều quốc gia. Không chỉ là câu chuyện về các vụ bạo hành hay quyền con người, đây còn là cuộc tranh luận về cách sử dụng dữ liệu, diễn giải thống kê và định hình dư luận xã hội.

Bài viết dưới đây phản ánh quan điểm của một tác giả phương Tây về việc liệu các số liệu liên quan đến **bạo lực** đối với người chuyển giới có đang bị diễn giải theo hướng cường điệu hay không. Nội dung được chuyển ngữ nhằm cung cấp thêm góc nhìn học thuật để bạn đọc tham khảo, góp phần mở rộng đối thoại thay vì khẳng định một kết luận tuyệt đối.

Theo tác giả, ông Zohran Mamdani, ứng cử viên Thị trưởng thành phố New York City, đang phục vụ công chúng bằng "một câu chuyện về nạn nhân đi kèm với thông tin sai lệch".

Gần đây, ông Mamdani chia sẻ một bài báo cho rằng thời gian gần đây đã xuất hiện sự gia tăng các vụ **bạo lực** nhằm vào người chuyển giới. Theo tác giả, bài đăng này nhằm củng cố luận điểm vốn được nhiều nhà hoạt động về giới nhấn mạnh trong nhiều năm qua: người chuyển giới là nhóm bị các phần tử cực đoan nhắm đến với tỷ lệ cao hơn.

Theo tác giả, bằng cách thuyết phục công chúng rằng người chuyển giới đang phải đối diện với mức độ bạo lực và thù ghét đặc biệt nghiêm trọng, một số nhà hoạt động kỳ vọng sẽ thúc đẩy xã hội chấp nhận những quan điểm và chính sách được xem là cấp tiến về bản dạng giới. Trong bối cảnh ấy, bất kỳ ai đưa ra những phản biện theo cách nhìn thông thường đều có nguy cơ bị quy kết là "thù ghét" hoặc góp phần vào "bạo lực chống người chuyển giới". Tuy nhiên, theo tác giả, thực tế phức tạp hơn nhiều.

Bài báo mà ông Mamdani chia sẻ đề cập đến "làn sóng gia tăng các vụ giết người trong mùa Xuân", khiến "ít nhất bảy người chuyển giới thiệt mạng", qua đó tạo ấn tượng rằng các nạn nhân bị sát hại chủ yếu vì bản dạng giới của họ.

Tuy nhiên, theo một báo cáo của Daily Wire *(một hãng **truyền thông** bảo thủ của Hoa Kỳ)*, "không có trường hợp tử vong nào được nêu trong bài báo mà ông Mamdani chia sẻ được các cơ quan thực thi pháp luật phân loại là tội phạm thù ghét chống người chuyển giới" (*anti-trans hate crime*).

Chẳng hạn, hai vụ việc đầu tiên trong danh sách được xác định là các vụ bạo lực gia đình, thay vì những cuộc tấn công xuất phát từ sự kỳ thị người chuyển giới (*transphobia*). Bốn vụ việc còn lại được cơ quan điều tra kết luận là các vụ giết người (*homicide*), bởi không có bằng chứng cho thấy các nạn nhân bị nhắm đến chỉ vì bản dạng giới của họ.

Tác giả nhấn mạnh rằng, người chuyển giới cũng xứng đáng nhận được sự cảm thông và sự bảo vệ của **pháp luật** giống như bao người khác.

Tuy nhiên, theo quan điểm của tác giả, việc liên tục khẳng định rằng người chuyển giới là nhóm bị bạo lực một cách không cân xứng, hoặc cổ vũ việc "khẳng định bản dạng giới" (*gender affirmation*) trong mọi trường hợp, có thể gây ra những hệ quả tiêu cực cho tất cả các bên.

Tác giả lập luận rằng, những cách tiếp cận này có thể khiến một số người tiếp tục sống với điều mà ông gọi là "ảo tưởng về giới", làm gia tăng lo âu, căng thẳng tâm lý, thậm chí có nguy cơ dẫn đến những hành vi bạo lực liên quan đến vấn đề chuyển giới. Đồng thời, điều đó cũng có thể khiến nguồn lực dành cho chăm sóc sức khỏe tâm thần bị phân tán, trong khi nhiều tổ chức vẫn tập trung vào việc khẳng định tình trạng rối loạn định dạng giới (*gender dysphoria*: trạng thái đau khổ hoặc căng thẳng do sự không phù hợp giữa giới tính sinh học và bản dạng giới mà một người tự nhận).

Theo tác giả, điều này cũng không ngăn được các tổ chức vận động về quyền giới, trong đó có GLAAD (*Gay & Lesbian Alliance Against Defamation - Liên minh **Đồng tính** nam và Đồng tính nữ chống Phỉ báng, hiện là một tổ chức vận động cho quyền LGBTQ+ tại Hoa Kỳ*), tiếp tục đưa ra những cảnh báo mà ông cho là mang tính cường điệu.

Năm ngoái, GLAAD công bố một báo cáo cho rằng một nửa số vụ "thù ghét và quấy rối" nhằm vào cộng đồng LGBTQ đều hướng đến người chuyển giới, gây ra 26 trường hợp bị thương và một trường hợp tử vong.

Tuy nhiên, theo tác giả, ngay ví dụ đầu tiên mà GLAAD sử dụng cũng không đưa ra được bằng chứng cho thấy nạn nhân bị tấn công chỉ vì họ là người chuyển giới.

Một trường hợp khác được GLAAD viện dẫn là vụ một nhân viên chuyển giới của chuỗi cửa hàng Dollar General *(hệ thống bán lẻ của Hoa Kỳ)* bị bắn chết tại bang Georgia. Cảnh sát không xếp vụ việc này vào nhóm tội phạm thù ghét do thiếu bằng chứng. Dù vậy, GLAAD vẫn đưa vụ án vào báo cáo năm 2025 của mình.

[Góc nhìn biên tập]: *Bạo lực, dù xảy ra với phụ nữ, trẻ em, người chuyển giới hay bất kỳ nhóm xã hội nào, đều là vấn đề đáng lên án và cần được pháp luật xử lý nghiêm minh. Tuy nhiên, trong các cuộc tranh luận công khai, việc phân biệt giữa dữ liệu đã được kiểm chứng với những suy diễn về động cơ gây án là điều đặc biệt quan trọng.*

Ở góc độ truyền thông và nghiên cứu, mọi thống kê đều cần được đặt trong bối cảnh đầy đủ, tránh cả hai thái cực: phủ nhận những khó khăn mà các nhóm yếu thế đang đối diện, hoặc diễn giải các sự kiện vượt quá những gì bằng chứng hiện có cho phép kết luận. Chỉ khi đối thoại dựa trên sự thật và tinh thần tôn trọng phẩm giá con người, các chính sách bảo vệ quyền con người mới có thể nhận được sự đồng thuận rộng rãi và bền vững.

Để công bằng, tác giả cũng thừa nhận rằng một số trường hợp được GLAAD viện dẫn dường như phản ánh những hành vi quấy rối hoặc nhắm mục tiêu vào người chuyển giới thực sự xuất phát từ bản dạng giới của họ.

Tuy nhiên, theo tác giả, việc GLAAD đưa vào báo cáo những trường hợp mà bằng chứng chưa đủ sức thuyết phục đã làm suy giảm độ tin cậy của toàn bộ báo cáo. Đồng thời, ông cho rằng các số liệu hiện có cũng chưa cho thấy xu hướng bạo lực nhằm vào người chuyển giới phổ biến ở mức như GLAAD hay ông Zohran Mamdani mô tả.

Theo tác giả, nhiều nhà hoạt động về giới muốn công chúng tin rằng người chuyển giới đang bị săn đuổi và sát hại một cách có hệ thống. Ông cho rằng nhận định này không phù hợp với các bằng chứng hiện có. Dẫn lại một nghiên cứu năm 2017, tác giả cho biết tỷ lệ bị sát hại của người **cisgender** (*người có bản dạng giới phù hợp với giới tính được xác định khi sinh, tức không phải người chuyển giới*) còn cao hơn người chuyển giới. Từ đó, ông đặt câu hỏi vì sao thực tế này lại ít nhận được sự quan tâm của dư luận.

Tác giả tiếp tục lập luận rằng một bộ phận nhà hoạt động về giới thường ít quan tâm đến các hành vi bạo lực xảy ra bên ngoài cộng đồng **queer** (*thuật ngữ bao trùm nhiều xu hướng tính dục và bản dạng giới đa dạng*). Theo ông, khi người gây ra bạo lực thuộc chính cộng đồng này, các vụ việc thường không được chú ý hoặc bị xem nhẹ.

Để minh họa cho quan điểm của mình, tác giả đề cập đến một số vụ bạo lực trong những năm gần đây mà người bị cáo buộc hoặc nghi phạm là người chuyển giới hoặc có liên quan đến vấn đề bản dạng giới.

Ông cho biết mức độ xuất hiện của các vụ việc này đã khiến *Oversight Project* thuộc *The Heritage Foundation* kiến nghị ***Federal Bureau of Investigation*** (FBI) xem xét đưa khái niệm "Chủ nghĩa cực đoan bạo lực lấy ý thức hệ chuyển giới làm động cơ" (*Trans Ideology-Inspired Violent Extremism - TIVE*) vào diện

mối đe dọa khủng bố cần theo dõi.

Theo bản kiến nghị của Oversight Project, các cá nhân chịu ảnh hưởng bởi tư tưởng chuyển giới hoặc có liên quan đến vấn đề bản dạng giới bị cho là đã liên quan đến ba vụ xả súng học đường nghiêm trọng xảy ra tại Nashville, Minneapolis và bang Colorado.

Tác giả cũng nhắc đến trường hợp Tyler Robinson, người bị cáo buộc sát hại Charlie Kirk. Theo bài viết, Robinson được cho là thực hiện hành vi này vì bất đồng với quan điểm phản đối chuyển giới của Kirk. Tác giả dẫn thông tin rằng Robinson từng nhắn tin cho bạn trai với nội dung mình đã "chịu đủ" những điều mà anh gọi là "sự thù ghét" của Kirk trước khi gây án.

Ngoài ra, tác giả còn liệt kê một số vụ án khác, bao gồm trường hợp Jared Ravizza, người bị cáo buộc đang trong quá trình chuyển giới và bị truy tố vì dùng dao tấn công sáu người; trường hợp Collin Bailey, sau khi chuyển giới với tên gọi "Mia Bailey", bị cáo buộc sát hại cả cha lẫn mẹ; vụ xả súng tại Covenant Presbyterian School năm 2023 khiến sáu người thiệt mạng, cùng thông tin cho rằng nghi phạm trong âm mưu ám sát Thẩm phán Tòa án Tối cao Brett Kavanaugh năm 2022 cũng tự nhận mình là người chuyển giới.

Theo tác giả, báo cáo của Oversight Project còn tổng hợp nhiều vụ bạo lực khác có liên quan đến người chuyển giới. Từ những trường hợp này, ông đi đến kết luận rằng rối loạn định dạng giới (*gender dysphoria*) là tình trạng cần được điều trị bằng các biện pháp chăm sóc sức khỏe tâm thần thay vì chỉ đơn thuần khẳng định bản dạng giới.

Tác giả cho rằng trong nhiều năm qua, một số nhà hoạt động về giới đã tập trung vào việc khẳng định bản dạng giới của thanh thiếu niên mà chưa quan tâm đầy đủ đến nguyên nhân sâu xa dẫn đến sự băn khoăn về giới của họ. Theo lập luận này, việc bỏ qua các dấu hiệu của sang chấn tâm lý hoặc bệnh lý tâm thần có thể khiến nhiều người bước vào quá trình điều trị bằng thuốc ức chế dậy thì hoặc phẫu thuật chuyển giới với chi phí lớn và những thay đổi mang tính lâu dài, trong khi cảm giác hoang mang và tức giận vẫn có thể tiếp tục gia tăng.

Tác giả cũng nhắc đến những người detransitioners (*những người đã quyết định dừng hoặc đảo ngược quá trình chuyển giới sau khi từng thực hiện chuyển đổi*), cho rằng nhiều người trong số họ đã công khai bày tỏ sự hối tiếc về các quyết định được đưa ra khi còn ở tuổi vị thành niên. Theo tác giả, những lời chứng này cho thấy rằng lòng trắc ẩn nếu thiếu sự thật và sự đánh giá toàn diện có thể khiến con người rơi vào trạng thái hoang mang, sợ hãi và oán giận.

Từ đó, tác giả kết luận rằng nếu ông Zohran Mamdani, GLAAD và các nhà hoạt động về giới thực sự mong muốn hỗ trợ người chuyển giới, họ cần quan tâm nhiều hơn đến nguyên nhân dẫn đến các hành vi bạo lực trong một bộ phận nhỏ của cộng đồng LGBTQ+, thay vì bỏ qua xu hướng này.

Ở phần kết, tác giả cho rằng việc phóng đại các số liệu về bạo lực chống người chuyển giới có thể làm gia tăng sự đối đầu trong xã hội, khiến khoảng cách giữa các nhóm có quan điểm khác nhau về vấn đề giới ngày càng sâu sắc hơn và gây bất lợi cho toàn xã hội.

Thay lời kết

Những tranh luận về quyền của người chuyển giới, quyền phụ nữ hay bạo lực giới sẽ còn tiếp diễn trong nhiều năm tới. Song, dù đứng ở góc nhìn nào, một nguyên tắc căn bản vẫn cần được gìn giữ: mọi con người đều có phẩm giá và đều xứng đáng được bảo vệ trước bạo lực, kỳ thị và hận thù.

Từ góc nhìn Phật giáo, chính kiến không đồng nghĩa với việc đứng về một phe trong các cuộc tranh luận, mà là khả năng nhìn sự vật như chính nó đang là, không thêm bớt bởi định kiến, cảm xúc hay lợi ích. Từ bi cũng không phải là sự đồng tình vô điều kiện, mà là lòng thương đi cùng trí tuệ và sự thật. Khi dữ liệu bị diễn giải vì mục đích ý thức hệ, khi nỗi đau của bất kỳ nhóm người nào bị khai thác để nuôi dưỡng sự đối đầu, xã hội sẽ ngày càng xa rời tinh thần đối thoại.

Một nền văn hóa tôn trọng sự thật, lắng nghe bằng chứng và đối xử với nhau bằng lòng nhân ái có lẽ vẫn là con đường bền vững nhất để giảm thiểu bạo lực, bảo vệ những người yếu thế và nuôi dưỡng sự hòa hợp giữa những khác biệt.

Tác giả: **Jacqueline O'Hara/**Chuyển ngữ và biên tập: **Ánh Nhiên Đăng**

Nguồn: https://thecatholicherald.com/article/mamdani-and-the-myth-of-anti-trans-violence